

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Maa- ja metsätaloustuottajain äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Mikael Pentikäinen
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Ylipäätään ruotsalaista ovet auki -politiikkaa ajavat RKP, vihreät ja vasemmistoliitto. **EX-PÄÄTOIMITTAJA ERKKI TEIKARI SATAKUNNAN KANSASSA**

Maaseutu ei elä myötätunnosta

Suomalaisella maaseudulla on tutkimusten mukaan paljon ystäviä, koska lähes 90 prosenttia suomalaisista kannattaa elinvoimaista maaseutua. Vaikka maaseudun merkitys ymmärretään, ei se ole näkynyt juurikaan käytännön poliittisissa päätöksissä.

Maaseutu ja maatalous ovat joutuneet kantamaan kokoaan suuremman taakan julkisen talouden tervehdyttämispönnisteluissa. Maan hallituksen peräänkuuluttamat byrokraatialkoot ovat maaseudun osalta johtaneet säätelyn lisääntymiseen.

Kuvaavaa tilanteelle on, etteivät kaikki kevään kylvöihin liittyvät hallinnolliset päätökset ole vieläään viljelijöiden tiedossa. Esimerkiksi päätökset ympäristökorvaukseen sitoutumisesta pitää tehdä, vaikka kaikki ehdot eivät ole tiedossa. Myös Euroopan komission linjaus pysyvistä nurmista puuttuu edelleen.

Vajaa kuukausi sitten Suomessa vierailut maatalouskomissaari Phil Hogan lupasi ymmärtämystä Suomen maatalouden erityispiirteille. Toivottavasti ymmärrystä riittää päätöksiin asti.

Maatalous on joutunut EU:n ja Venäjän välisen kauppasodan maksu mieheksi. Komissiota tullut kädenojennus oli tyhjää parempi, mutta vahinkoihin nähden marginaalinen. Lisää tukea ei ole näköpiirissä, vaikka johtavat päättäjät ovat vedonneet yhteisvastuuseen.

Joka tapauksessa maaseudulla ja maataloudella on vaalien alla paljon ystäviä myös kansanedustajaehdokkaiden joukossa. Ehdokkaiden Maaseudun Tulevaisuuden vaalikokkeiden antamien vastausten mukaan tulevan vaalikauden tärkein maatalouspoliittinen tavoite on omavaraisuus. Lähes yhtä tärkeänä tavoitteena on viljelijöiden toimeentulon turvaaminen ja ruuan turvallisuus sekä puhdas ympäristö.

Ehdokkaiden tärkeänä pitämän omavaraisuuden edellytyksinä on elinvoimainen ja kannattava maatalous sekä omissa käsissä oleva elintarviketeollisuus.

Vastausten perusteella maatalouden tukien lisäleikkauksia ei ole tulossa. Toivottavasti mielipiteet eivät vaalien jälkeen muutu, koska maatalouden kannattavuus on jo nyt todella heikko.

Suomessa on lähes yksimielisyys siitä, että bionaloudessa on tulevaisuuden avaimet. Hallituksen noin vuosi sitten julkistamassa biota-

EU:n maatalouskomissaari Phil Hogan lupasi ymmärtämystä Suomen maataloudelle.

lousstrategiassa asetettiin tavoitteeksi, että bionalouteen luodaan 100 000 uutta työpaikkaa ja sadan miljardin euron tuotto vuoteen 2025 mennessä.

Tavoite on hyvä, mutta toteuttamisen kanssa on vielä paljon tekemistä. Käyty kiistely metsähakkeeseen käytettävän puun koosta ei anna kovin dynaamista kuvaa päätöksenteosta. Metsiin ei tarvittaisi yhtään lisää byrokratiaa.

Tulevan hallituksen tehtäväksi jää biotalousstrategian toimeenpaneminen. Se olisi hyvä aloittaa lisäämällä varoja teiden kunnossapitoon. Ilman toimivia liikenneyhteyksiä bionaloutta ei synny. Teiden korjausvelkaa ei ole varaa enää yhtään kasvattaa.

Biotalouden varaan laskevien päättäjien on muistettava, että biotalouden juuret ovat syvällä maaseudulla.

Ymmärryksestä ja myötätunnosta huolimatta maaseutu on jäänyt nykyisellään vaalikaudella ainakin jossain määrin heille. Juhlapuheiden sanoma maaseudun merkityksestä ei ole jaksanut kantaa päätöksentekopöytiin saakka.

Yhteiskunnan päättämät investoinnit ovat kohdistuneet pääasiassa suuriin kasvukeskuksiin. Maaseudun osana on ollut julkisten palvelujen heikentyminen.

Ensi sunnuntaina valittavalla eduskunnalla on edessä valtava urakka. Siitä ei selvity, ellei koko Suomen voimavaroja oteta käyttöön. Maaseudulla on tässä savotassa erittäin tärkeä rooli, jos siihen annetaan mahdollisuus.

Koko Suomen voimavarat otettava käyttöön.

Verottaja metsässä

Näin päivinä puolueet ja ehdokkaat vakuttelevat kilvan, etteivät hyväksy kiinteistöveron ulottamista metsämaalle. Verottaja näyttää kuitenkin menevän päättäjien edellä.

Viime vuodesta alkaen verottaja on iskenyt kyntensä pieniin metsäpalstoihin. Alle kahden hehtaarin metsätila onkin verottajan silmissä muuttunut metsästä muuksi kiinteistöksi, ja sille on sitä myötä määrätty myös kiinteistövero (MT 13.4.).

Vastaavia tulokkain muuttoksia tuli ilmi jo vuosituhatien vaihteessa. Nyt verottaja kuitenkin ykskantaan tulkitsee, ettei alle kahden hehtaarin alalla voi harjoittaa metsätaloutta.

Tällaista verotusautomaattia ei voi hyväksyä. Kai verottaja vielä erottaa asuintontin tai mökkipalstan talousmetsästä?

Varsinkin Itä- ja Pohjois-Suomessa löytyy pieniä metsäpalstoja, joiden ainoa käyttö on metsätalous. Myynti asuin- tai mökkitontiksi

ei tule kyseeseen, koska ostajia ei ole. Palstan omistajalle tai sen lisämaakseen ostaneelle on kohtuutonta joutua puun korkean myyntiveron lisäksi maksamaan metsästään vielä kiinteistövero.

Tässä lehdessä kerrotaan tapauksesta, jossa kiinteistöveroa peritään maalta, joka on maisema-alueena sekä hakkuu- että rakennuskiellossa. Maanomistajan valitukseen mielivaltaisesta verotuksesta ei tunnu löytyvän ratkaisua.

Verottaja on 2000-luvulla kerännyt paljon kiitosta palvelujensa toimivuudella ja nopeudella. Nyt nähty linjanmuutos ei kiitosta ansaitse.

Kiinteistöveron pitäisi perustua kiinteistön käyttöön. Metsämaalle vero ei kuulu, olipa palsta kuinka pieni hyvänsä.

Verotuspäätöksestä voi tietysti aina valittaa. Verottaja järjestääkin nyt roimasti turhaa työtä sekä metsänomistajille että itselleen.

VIERASYLIÖ

Orgaaninen fosfori kiertoon

Suomessa lannoitteiden käyttö on kääntynyt 1990-luvulta mallitililleksi ja nykyisin fosforin peltotaset ovat monin paikoin negatiivisia ympäristötuen ansiosta, eikä maataloustuotantomme merkittävästi kärsi fosforin puutteesta.

Fosfori on kuitenkin uusiutumaton ja ehtyvä luonnonvara, maataloudelle ehdottoman tärkeä pääraavinne, jonka riittävyys tuleville sukupolville on uhattuna.

Fosforin käytön ennustetaan lisääntyvän vuoteen 2034 asti, jonka jälkeen sen saatavuus heikkenee. Fosforin käyttö onnistuu siis vain kierrätyksen avulla.

Suomen hallitus on sitoutunut tekemään Suomesta ravinteiden kierrätyksen mallimaan. Sitoumusta toteuttavan työryhmän asettamia kierrätyksen keinoja ovat muun muassa elintarvikke- ja rehuteollisuuden sivuvirrat, yhdyskuntajäteet, vesistöistä kerätyt ravinteet sekä orgaanisten lannoitteiden varastointi-, kuljetus- ja käsittelyverkosto.

Pro gradu -työni tavoitteena oli tarkkailla nykyisiä orgaanisen fosforin ravinnevirtoja luomumaataloudessa ja luoda arvioita kierrätykseen tulevaisuuden näkymistä.

Tutkimus toteutettiin osana BERAS -hanketta (Baltic Ecological Recycling Agriculture and Society) ja sen aineisto

kerättiin seitsemältä suomalaiselta ERA –tilalta (Ecological Recycling Agriculture –tuotantotapa).

Luomutilojen fosfori perinteisiltä tiloilta

Fosforin kestävä kierrätyksen kannalta, on tärkeää tarkastella missä määrin luomutiloille saapuu ravinteita ostorehuissa ja -lannoitteissa, joten tiloilta kerättiin tiedot kaikista ostoista ja myynneistä.

Aineistoa täydennettiin kansallisilla tilastoilla, ja luotiin arvio Uudenmaan, Kanta-Hämeen ja Varsinais-Suomen alueen luomumaatalouden kokonaisfosforivirroista.

Arvion mukaan alueen kaikesta luomutiloille vuosittain tulevasta fosforista vain yhteensä 20 prosenttia poistuu rehu- ja elintarviketeollisuuteen tai suoraan kuluttajille.

Luomutiloille saapuvista fosforivirroista lähes 90 prosenttia on lannoitteita.

On huomioitava, että aineisto on kerätty vuosilta 2010–2012, jolloin esimerkiksi viiden vuoden viljelykierron vaikutukset eivät näy tuloksissa. Tuloksia ja aineistosta laskettuja ravinnetaseita tukevat silti useat eurooppalaiset luomututkimukset.

Tutkittavalla alueella luomumaatalouden fosforivirrat eivät merkittävästi poikkea tavanomaisen maatalouden

Tarvitaan uusien ravinnevirtojen hyödyntämistä.

fosforivirroista. Syy virtojen samankaltaisuuteen on luomumaatalouden erikoistuminen.

Kun yhtä luomukotieläintilaa kohden on noin yhdeksän luomukasvintuotantotilaa, kasvintuotantotilojen ostolannoitteiden ravinteet päätyvät rehuna kotieläintiloille – kuten on tapahtunut myös tavanomaisessa tuotannossa.

Kasvintuotantotiloilla päästään hyvään fosforin kierrätykseen ja paikoin negatiivisiinkin peltotaseisiin. Koska luomukotieläintiloilla rehujen lisäksi ostetaan myös lannoitteita, joilla kompensoidaan oman lannan ravinesuhteita ja riittämättömyyttä, ravinteet kertyvät kotieläintilojen pellohlokoille.

Vaikka luomutilojen ostolannoitteet koostuvat kierrätysravinteista, kuten liha- ja luujauhoista, on merkittävä osa niiden sisältämistä ravinteista peräisin tavanomaisesta maataloudesta.

Kilpailu vai yhteistyötä?

Vaikka tutkimuksessa muodostettiin skenaariot vain

luomumaataloudelle, voidaan tuloksista päätellä, mitä toimia orgaanisten ravinteiden kierrätys saattaisi edellyttää koko maataloussektorilla.

Jos 2020-luvulla myös tavanomaisten tilojen lannoitus perustuu ensisijaisesti orgaanisiin lannoitteisiin, voi kilpailu lannoitteista kiihtyä. Tämä voi edelleen heijastua lannan ja lannoitteiden arvoon, kotieläinten määrään, lannan saatavuuden kautta satotasoihin ja edelleen tuotannon kannattavuuteen.

Tulokset tukevat työryhmän vuonna 2011 asettamia tavoitteita ja toimenpide-ehdotuksia. Suomen tavoite ravinnekierrätyksen mallimaaksi edellyttää uudenlaisten toimintatapojen käyttöönottoa ja nykyisin hyödynnettömien tai heikosti hyödynnettujen ravinnevirtojen tehokkaampaa käyttöä lannoitteena.

Koska tutkimuksen rajamalla alueella ei muutoinkaan saavuteta merkittävää sadonlisäystä fosforin lisäyksellä, voitaisiin osalla tiloista vähentää lannoitteiden ostoa ja kohdentaa lannoitusta ongelmahlokoille.

Varastofosforiin turvautuminen ei saa kuitenkaan olla ainoa fosforin kierrätyksen keino. Pitkäjänteisen fosforin kierrätyksen edellytys on mielestäni maatilojen ja maaseudun yrittäjien välinen

yhteistyö, jolla tehostetaan lannan ja muiden biomassojen prosessointia ja jakelua.

Lisää nautoja ja nurmia

Jotta fosforin kierrätys onnistuisi, tulisi luomumaataloudessa, sekä oletettavasti myös tavanomaisessa maataloudessa, lisätä nautaeläimien määrää ja nurmivaltaisen pellon pinta-alaa.

Maatalouden rakenteen muutos ei saa kuitenkaan olla pakotettu, joten viljelijöillä tulee olla vaihtoehtoisia keinoja orgaanisen lannoitteen hankintaan. Näistä tärkeimpiä ovat yhdyskuntajäte, elintarviketeollisuuden erilaiset biojätteet ja vesistöistä korjatut biomassat.

Kun näiden ja vastaavien virtojen ravinteet valjastetaan maatalouden käyttöön, luodaan myös uusia mahdollisuuksia maaseudun yrittäjyydelle ja työllisyydelle.

Jos Suomessa halutaan vuonna 2020 kierrättää orgaanisia ravinteita tehokkaasti, tavoitteen toteutuminen edellyttää maatilojen ja maaseudun yrittäjien yhteistyötä, asenne- ja muutos- ja uusien ravinnevirtojen hyödyntämistä.

MARIA KÄMÄRI

Kirjoitus perustuu Kämärin Helsingin Yliopiston maatalous- ja metsätieteellisessä tiedekunnassa tekemään Pro gradu -tutkielmaan.

RAHIKAINEN

KOLUMNI: TUURE KIVIRANTA

Suojavyöhyke yllätti ministeriön

Suojavyöhykenurmien suosio yllätti maa- ja metsätalousministeriön.

Yllättymisen vuoksi tukiehtoja päätettiin muuttaa viime viikolla tukihauun ollessa jo osin käynnissä. Ei kovin mukava muutos, jos siemenet oli jo ostettu ja viljelypäättökset tehty hakuoppaan ehtojen mukaan suojavyöhykkeet suunnitelmassa ohjelmakauden alusta loppuun.

Mikähän ehto muuttuu seuraavaksi? Teepä tässä nyt sitten ympäristökorvauksen vaatimaa viiden vuoden viljelykiertosuunnitelmaa, jos ehtoja voidaan muuttaa tällä tavoin viimehetkilläkin. Viiden vuoden suunnitelma on tietysti vain alustava, mutta niin näyttäviä olevan tukiehdotkin.

Suojavyöhykkeen perustaminen viljan kylvämisen sijaan on kannattava ratkaisu vuosina, kun viljaa myydään tiloilta alle tuotantokustannusten. Olisi voinut olettaa, että se olisi ollut ministeriössä tiedossa jo viime syksynä.

Huono puoli suojavyöhykkeen tai luonnonhoitopellon perustamisessa on, että sen jälkeen jatkut saattavat pitää sinua hömpäheinällä kasvattavana näennäisviljelijänä.

tuure.kiviranta@maaseuduntulevaisuus.fi

Venkoilu tukiehtojen kanssa pari viikkoa ennen kylvöjä on naurettavaa.

Yksittäisen maatalousyrittäjän pitää kuitenkin toimia niin miten taloudelliset kannustimet ohjaavat. Jos maatalouspolitiikka ja markkinat ohjaavat siirtämään peltoa ei-satokasvien viljelyyn, kannattaa niin tehdä, vaikka omatunto ja naapureiden mielipiteet vaatisivat peltoon vehnää.

Samalla tavallahan suuretkin yritykset toimivat. Kun sanomalehtipaperin kulutus tippuu, pistävät metsäyhtiöt paperikoneita kiinni tai siirtävät tuottamaan jotain muuta, esimerkiksi vessapaperia, jonka kauppa käy. Yksittäisen viljelijän ei myöskään pidä kantaa huolta, heikkeneekö Suomen ruokaomavaraisuus tai pitääkö elintarviketehtaita sulkea, jos raaka-ainetta ei tuoteta Suomessa tarpeeksi. Se on politiikkojen, elintarvikeyhtiöiden johtajien sekä tuotantajärjestöjen johtoportaan huoli.

Ministeriön päätös 25 prosentin rajoitteesta suojavyöhykkeelle lienee loppujen lopuksi perusteltu. Se olisi vain pitänyt tehdä jo alun pitäen, venkoilu ehtojen kanssa pari viikkoa ennen kylvöjä on naurettavaa.

Jos hyvin käy, suojavyöhykkeet voivat olla viljailijoille huomattavasti parempi asia

kuin vuosia puhuttu viljan vienti Suomesta.

Tähän mennessä viennin tulokset ovat olleet laihoja. Kauppiat ovat tyytyneet selittelemään viennin vaikeuksia sekä toteamaan, että viljan hinta ei vain voi nousta Suomessa Keski-Euroopan lukuihin sijaintimme takia.

Luomukauralle vientikysyntää tuntuu olevan, mutta hinta ei ole noussut pulapuheista huolimatta.

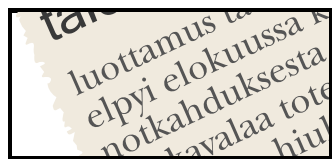
Viljelijöiden itse tekemä vehnän vienti Viroon on ilmeisesti kannattanut kohtuullisen hyvin.

Jos viljakaupalla ei ole konsteja kannattavaan vientiin, olisiko vilja-alan toimijoiden parempi keskittyä viennin kehittämisen sijaan yhdessä pohtimaan viljelykiertoja? Siirtämällä pinta-alaa kasveille, joille on viljoja paremmin kysyntää ja jättämällä heikoimmat lohkot aktiivisen viljelyn ulkopuolelle.

Koko ketjun kannattavuus voisi kohentua sillä tavoin tehokkaimmin kuin väkinäisellä viljan dumpaamisella.

Jos viljan vienti joskus lähtisi vetämään, olisivat pellot sen alkaessa hyvässä tuotantokunnossa hyvin hoidettujen viljelykiertojen ansiosta.

LEHTIKATSAUS

Arvostus ei näy tuen määrässä

Uusimaa ihmettelee, miksi so-
tavitaraanien rahoja on leikattu.

”Sotavammalaki takaa sotien invalideille varat kuntoutukseen ja laitoshoitoon, mutta muiden veteraanisen määrärahat ovat vähentyneet.

Näin ei saisi olla. Samalla tukien hakutapaakin olisi muutettava. Sotien veteraaneja on elossa enää noin 27 000, joista noin 400 on invalideja.

Tilanne on outo siinäkin mielessä, että viimeisten veteraanien asioiden kunnialla hoitaminen saa nykyään kansalaisten liki täyden tuen.

Tämä selviää Taloustutkimuksen helmikuun lopussa julkaisemasta tutkimuksesta. Sen mukaan 85 prosenttia suomalaisista kertoo arvostavansa erittäin

paljon vuosien 1939–1945 sodat kokenutta sukupolvea, niin veteraaneja rintamalla kuin myös kotirintaman väkeä.”

”Enää eivät nuoret heitä veteraaneille kysymystä ”miksi menitte sotimaan”, kuten tapahtui kiivaampina taistolaisaikoina 1970-luvulla.

Nykyään vasemmistoliitonkin kannattajista 59 prosenttia arvostaa veteraaneja erittäin paljon.”

Kuka ottaa Stubbin paikan?

Aamulehti spekuloi kokoomuksen puheenjohtajan vaihtumisella.

”Istuva hallitus tuskin voisi saada huonompia arvostanoja kuin mitä Alexander Stubbin sinipuna on kyselyissä kansalaisilta saanut. Kriittikki näkyy myös kokoomuksen kihtuneissa kannatuksessa, ja moni miettiikin jo, kenestä mahtaa tulla Stubbin seuraaja.

Pohdinta ei kuitenkaan koske vaalien jälkeistä pääministere-

riä vaan kokoomuksen seuraavaa puheenjohtajaa.

Viime kesänä puheenjohtajaksi Jan Vapaavuori olisi varma valinta, ellei hän olisi poistumassa politiikan näyttämöltä pankkiriiksi Luxemburgiin. Paula Risikko voisi vielä olla vahvoilla, muut mahdolliset pesänselvittäjähdokkaat taitavat kuulua osastoon ”paremman puutteesta.”

Venäjän vastaus kuuluu asiaan

Kalevan mukaan ei ole yllätyks, että Venäjä otti kriittisen kannan pohjoismaiden puolustusministerien kirjoitukseen puolustusyhteistyön lisäämisestä.

”Venäjän vastauksesta ei pidä ruveta hyppimään seinille. On pelkäämään hyvä, että Venäjä kertoo mielipiteensä suoraan.

Venäjällä ei ole kuitenkaan oikeutta puuttua muiden maiden turvallisuusratkaisuihin. Suomi päättää itse turvallisuuspolitiikastaan ja kantaa myös vastuun päätöksistään.”